I, 6, 1936

5 L

„Cine renunţă la mormânt, renunţă la înviere. Pentrucă, condiţia învierii stă în acceptarea prealabilă, neşovăitoare, senină, a durerilor şi apăsării mormântului".

ICOANĂ

Critica oficială şi drumul românismului

de GEORGE MACRIN

În vârtejul de manifestaţii omeneşti, intervin, ca nişte germeni ai liniştei eterne, pentru a închega ritmul cosmic, principiile disciplinei şi erarhiei. Cuvintele dispersive se disciplinează în suflete, fericit croite, şi cad ritmic pentru chip de artă.

În atmosfera socială, opera de artă se aşează la adâncime derivată din densitatea ei. Rolul social al criticei cade aci ca lumina soarelui în atmosfera neagră a pământului. Critica nu distruge opera de artă ci o luminează. Luând contururi sociale, critica nu poate fi decât în funcţiune de naţional. Dramele lui Shakespeare, prin faptul că nu contrazic fluidul altor naţiuni, nu înseamnă că nu sunt profundă expresie a sufletului englez. Critica operei de artă bazându-se în primul rând pe realităţile naţionale, poate împrumuta cel mult tehnicele criticei din alte părţi, şi aceasta numai dacă nu contrazice modul fundamental de manifestare al neamului. In noi se croesc specific toate tensiunile sufleteşti. Nici o critică din lume nu poate cere operei de artă româneşti să oglindească întruchipări exotice. Critica noastră, în schimb, e obligată să proclame ca operă de artă românească, numai ce e profund al nostru.

Când critica uită de interesele comunităţii naţionale, admiţând infuzia neasimilabilă de valori străine, acestea devin o cangrenă ce se întinde compromiţând, dacă nu nimicind, naţionalul creator de artă superioară. Se atrofiază una dintre cele mai importante funcţiuni sociale, tocmai aceea ce procură hrana unităţii de spiritualitate naţională.

Lucrul acesta se întâmplă la noi. Două greşeli fundamentale au produs această nenorocire: Mai întâiu evoluţia politicului cu dirijarea spiritualităţii spre francmasonerie a dus la întunecarea complectă a astrului naţional. Cea de-a doua greşală — în urma celei dintâiu — e admiterea în frontul artei a străinilor evrei. Aceştia cucerind cele mai de seamă forturi ale românismului, alăturea de francmasonerie, şi-au instalat în ele torpiloarele de otravă pentru trupul tânărului nostru început. Francmasoneria a ajuns în ţara noastră supremul for politic. Ea nu sprijină decât armatele proprii. Cu multă dibăcie, ea şi-a impus reprezentanţii şi în critică, cotându-i ca pe cei mai buni critici români; oameni de talia unor E. Lovinescu, G. Ibrăileanu sau G. Călinescu, cărora nimeni nu le obiectează lipsa unei „vaste culturi europene". Vom numi această scamatorie: C r i t i c a o f i c i a l ă.

Arta plasându-se întotdeauna pe drumul mistuit de luceafărul neamului, se va găsi odată cu el la cotituri şi stăvilare. Sunt, în punctele critice ale drumului, prăpăstii ale discordiei. Bătrânii, cari n'au trecut încă, nu mai reuşesc să-i înţeleagă pe cei tineri cu gândul întreg de cealaltă parte a stăvilarului. Tinerii nu văd în urma lor nimic. In realitate, neamul îşi urmăreşte steaua. In aceste cotituri cresc noui începuturi. Ai impresia că se schimbă tot, că se inversează. Critica artei nu poate rămâne în urmă, ca să nu lumineze trecutul întunecând viitorul. In golurile dintre generaţii se pot introduce mai lesne microbii dispersiunii străine. Judeomasoneria pândeşte acest moment tactic. Critica oficială are misiunea să agraveze conflictul pe terenul artei. Cum?

Răsfoind orice revistă a Criticei oficiale, vei observa că jumătate din conţinut e rezervată subiectelor de nuanţă exotică. Schiţe, nuvele, fragmente de roman, dar aproape nimic românesc. Dintre români apar numai popa beţiv, jidanul simpatic, sau cineva din gaşca lor. Din aceste reviste te poţi convinge că în străinătate majoritatea scriitorilor sunt francmasoni, aprigi susţinători ai ideilor lui Carl Marx şi mâncători de sâmburi. In vreme ce toată lumea spune numai gogomănii, scriitorii, filosofii, oamenii de ştiinţă jidani sunt cu toţii geniali. Operele lor trebuie traduse şi popularizate. Numai astfel vom putea sta în rând cu lumea civilizată. Critica oficială, zi şi noapte, se trudeşte să ne pună'n rând cu lumea. E primul lucru ce n'ar trebui să-l facă. Ar trebui, în schimb, să pue lumea în rând cu noi. Critica oficială se preface că nu-şi dă seama că arta, pe care ne-o importă din străinătate sub masca franceză, engleză sau americană, e jidovească şi deci ea poate folosi numai jidanilor sau francmasonilor din România. Pentru Români, aceasta recomandaţie erbivoră produce haos şi strajă în calea desvoltării normale. Judecând obiectiv, în felul nostru, vom ajunge la concluzia că jidanii nici măcar nu sunt capabili să aibă o artă a lor. Atât de evidenţiată e deosebirea dintre noi şi ei.

Critica oficială interzice scriitorilor români să pună problema satelor maramureşene, să cânte jalea Moţilor. Opera de artă numai atunci devine perfectă, când nu jenează logica lojelor francmasonice. Se cere răspicat artei româneşti să fie distrugătoare a naţionalităţii. Aceste motive au început a scoate arta românească din făgaşul ei. Găsim astăzi o întreagă serie de poeţi, cari, pentru a fi pe placul criticei oficiale, scriu tot felul de năsbâtii, imitând nu ştiu pe care jidan din străinătate, şi sunt foarte savuraţi de cercurile jidoveşti. Românul, fiindcă nu pricepe nimic din această artă, o numeşte impropriu m o d e r n i s t ă.

În faţa invaziei de barbarism în manifestările noastre spirituale, se ridică inevitabila flamură a reacţiunii, răsboiul spiritelor, mai decisiv decât încrucişarea de oţele. Incă nu s'a găsit un popor, liber sau supus, înapoiat sau bogat în cultură, indiferent de rasă sau coloare, care să nu-şi aibă cântecele sale, troiţele sale, dansurile sale, cu care se naşte şi le păzeşte până la poarta mormântului. A nu-i admite să cânte cum vrea, să se'nchine cum vrea, să îndoiască dălţuiri în lemn şi piatră aşa cum i le frământă dorul lui, înseamnă a-l ucide de viu. Apărarea poate fi exagerat de crudă căci e legitimă. In literatura populară se cern toate valorile, ce prin osmoză, nu prin infuzie, trec în hotarele românismului şi aceasta dovedeşte că lucrul e necesar. Nu vom găsi în toată literatura ţăranului român un cuvânt de laudă pentru străini sau pentru ale lor. Ţăranul român s'a purtat cu ei ca un roman faţă de barbari. Decadenţa a început când am ...

Scrijelări pe un cuțit

Arșiță încremenită
într'un fier ca'n stalactită;
așchie de-azur, cu stele,
otrăvită 'ntre prăsele;
guşter, scris în luminiş
de oțele cu tăiș,
fulger viu de pui de știucă,
plisc de pasăre-haiducă,
buză care stă s'alinte
cu sărutul: junghi și dinte, —
zâmbet, lin sub mângâere,
lunecos ca o muere,
și la ură: colț și limbă
de năpârcă de oglindă,
ghiară scursă în văpae
să scobească 'n mărunțae...

Lamă, țurțure subțire,
nălucire de safire,
oblojeau, la brâu, străbunii
ghiața ta cum sticla lunii,
sau te răsuceau, urzică,
în crin alb de ibovnică
sărutată cu prihană
de cucon mezin, pe geană...

Ci eu plâng bicisnic, iască,
vierme, tângă mulerească,
mă târăsc, cârpă, sub zodii,
lângă râme și jigodii...

Lacrimi, stropi de putregae,
mor pe muchia ta bălae,
iar sărutu-mi se prelinge
pe tăișuri, și se stinge.

Hai, cuțit, cusutură nouă,
tae funia de rouă
ce mă 'noadă de tristeți,
de venin și dimineți.

Tae-mi sfoara de narcise,
că mă leagă, strâns, de vise,
și retează-mi scrânciobul
că-mi leagănă cântecul.

Spintecă-mi știubeele
din piept. Curcubeele.
Intră 'n coastă și-mi sfâșie
inima: stea de hârtie!

RADU GYR

nostru național. Reînvierea mândriei legionare în tineretul ce se ridică e dovada renașterii viitoare.

Reacțiunea pe teren politic s'a produs mai de mult. În artă problema s'a pus serios, acum un an, prin „Revista Mea“ dela Cluj. Astăzi ne preocupă pe toți.

Ce atitudine ia Critica oficială? Ne vom lămuri ușor. Apare acum două luni cartea cu succes imediat și răsunător: „Dialectica Naționalismului“ de N. Roșu. Critica oficială iarăși nu poate înțelege ce s'ar găsi bun în această operă de „doctrină huliganică“. G. Călinescu „cea mai autorizată până a criticei românești la ora actuală“ cum ar spune „Viața Românească“, a făurit cât se poate de „urban“, o clae de „aprecieri obiective“. Aprecierile — bine înțeles au fost difuzate imediat de toate revistele și de toată presa oficială. Pentru a scăpa de răspundere, Critica Oficială nici nu amintește, măcar, ce se discută în „Dialectica Naționalismului“. Înjură „urban“ și se felicită reciproc. Atâta tot. Alt caz. „Însemnările Sociologice“, prin Traian Brăileanu, studiază într'o serie de articole problema „elitei conducătoare românești“. „Adevărul Literar și Artistic“, află, nu se știe prin ce minune, de această revistă, îi face o recenzie chilometrică, alegând pasagii pe sprânceană, legându-le și interpretându-le „obiectiv“, ca să demonstreze slăbiciunea antisemită a naționalismului românesc. Astfel „Adevărul Literar și Artistic“ poate demonstra cât de superior obiectiv e în stare să discute toate problemele de interes general. Extrema stângă a Criticei Oficiale e mult mai expeditivă. În numărul de Crăciun al Iconarului apare un colind, pentru care „Cuvântul Liber“, — pur și simplu —, cere guvernului să ia măsuri.

Aceste date mai au nevoe de discuție? Mai la urma urmei, Critica Oficială nu susține fățiș, nicăieri, că arta nu trebuie să fie națională e destul de inteligentă și ea ar fi în stare să cadă cu totul de acord cu noi dacă ar avea siguranța că'n țară nu se va mai vorbi de nicadori, ci numai de proletari. Cu ce a greșit domnilor neamul acesta, că de când trăește a avut atâția nicadori și nici un proletar convins?

Știind că biata Critică Oficială dela noi e uneltire pentru destrămarea spiritualității naționale, între noi și cei dela Adevărul Literar și Artistic sau Cuvântul Liber, nu se poate pune problema de d i s c u ț i e o b i e c t i v ă, d e p o l e m i c ă l i t e r a r ă, c i d e r ă s b o i u î n t r e d o u ă l u m i.

La războiu nu-și face fiecare de cap, ci ascultă toți de o comandă! Astăzi o simțim. La nesfârșitele provocări ne vom păzi drumul, pentru a ajunge mai curând la vremea, când se va da răspuns clar, odată pentru totdeauna. Acum, să ne vedem de lucrul nostru.

GEORGE MACRIN

Curcubeu peste țară

Bade, cruce de voinic,
cruce de pământ despic:
mândră masă
de mătasă
și pe ea colaci de soare
și ștergare,
mari ștergare.

Fluier, fluieraș de fag,
scrie lună peste prag,
fluier, fluier de argint,
scrie trupul pe pământ,
scrie 'n lemn frumos de soc
sprincene de busuioc.

Ziuă albă,
grea de nalbă.

Înserare
sub ogoare.

Lângă somn copac de lună,
noapte bună,
noapte bună.

Mire, mire,
sandafire:
la capăt de sat sărac
pod de rouă peste veac.
La marginea câmpului,
fluierele vântului,
cărările Sfântului.

TEOFIL LIAN

Moartea haiducului

Toate bisericile s'au strâns,
ca niște ciobani, în jurul lui;
în păduri, Dumnezeu a plâns,
ascultând glasul Nimului.

Mezinii, pornind în munți, au du
inima lui până la marginea cerul
unde-o a primit Isus
și Maria Lui, a Domnului.

Ascultând la stejari, și-acum auz
cititorule, cum plânge Dumnezeu
trecând prin codrii uzi
de ploaie și de sângele meu.

MIRCEA STRE

Epigramă

Unui amic, care și-a cun
mască de gaze, în vedere
venirilor sociale:

De gaze ca să te ferească,
mască bună ți-ai luat..
Să pui pe față orice masc
tu tot rămâi neobrăzat!

VASILE I. POS

Tarot sau călătoria omului de Mircea Streinul

Actul revoluţionar de creaţiune artistică poate fi privit şi din alt punct de vedere decât din cel al unei lumi anchilozate în normă, în tipic. Anume ca moment rodnic al unei schimbări de stil, al unei noui concepţii despre vieaţă şi lume *).

Nicăeri, însă, o astfel de atitudine pozitivă, faţă de actul revoluţionar, nu poate fi mai ingrată ca în Bucovina culturalităţii actuale, evoluată, normal, dela sentimentalismul ieftin al textelor de operetă vieneză, la realismul pornografic al pamfletului, sau degenerată, odată cu furia parvenirilor rapide, la nivelul abject al glumelor porcoase, rostite în gura mare cu ocazia convenirilor sociale ale pretinşilor noştri intelectuali. Este greu să-ţi impui o poziţiune revoluţionară, chiar când ea prezintă cea mai autentică creaţie rumânească. Pentrucă nu te izbeşte, atât de mult, sesizarea atitudinii tale noui în mănunchiul aşteptat de negaţiuni, cât însuşi indiferentismul faţă de orice act creator.

Am constatat şi verificat, din nou, această non-valenţă a culturii bucovinene cu ocazia apariţiei ultimului poem — *Tarot sau călătoria omului* — al camaradului *Mircea Streinul*; ceeace înseamnă, totodată, că generaţia iconarilor nu se solidarizează cu îngustimea obtuză a capetelor de foşti funcţionari austriaci, ci caută, în clipa de cumpănă a spiritualităţii rumâneşti, un drum propriu de împlinire, care, recunoscut fiind de toată ţara, se separă definitiv mai ales de o anumită atmosferă reclamagistă înţeleasă curent sub continuitatea tradiţiei culturale bucovinene. Şi cum, în năzuinţele noastre, actul revoluţionar de creaţie presupune nu numai renaştere pe tărâm de artă ci şi completă înnoire de cadre, creind în toate domeniile de activitate elite sociale, va trebui să depăşească dela început, în posibilităţile lui de valorificare, mediul regional pentru orizontul larg al culturii rumâneşti.

Trăim în cultura românească, în acea a păturii superpuse mai ales, o puternică schimbare de stil, în primul rând pe plan spiritual. O întoarcere, în căutarea năzuinţelor formative de stil ale existenţelor noastre, către absolutul şi organicitatea ortodoxă a omului rumân, al cărui înţeles nu este numai cel al clăcaşului de altădată, jertfit azi economiei iudaico-liberale, ci şi tipul de înaltă pregătire intelectuală, desrobit de ideile universaliste, înglobat spiritualităţii răsăritului creştin. Şi aci trebue căutată semnificaţia adâncă a acestei călătorii a omului pe care o priveşte poetul Mircea Streinul sub semnul, atât de ostil, Tarot: *„totuşi, pajurile, a om tâlmăceau | pasul meu răsăritean* | pag. 11. Astfel devine un complex de'ntuneric şi lumină, o prăpastie, aşa cum l-a văzut, între gânditorii catolicismului, sf. Augustin, profetul neliniştii religioase, în evul mediu: *ţara lui Dumnezeu — inima, | cerul lui Dumnezeu — sufletul.* | pag. 23. Şi călătoria lui continuă

Rudolf Rybiczka

turburătoare, haotică în multiplele ei împrăştieri, schimbând mereu cele două peisagii ale vieţii pământene: satul şi oraşul. — Tema principală a poemului este moartea, obsesia puternică a morţii. Faţă de poezia noastră anterioară, a cărei problemă centrală rămânea tot femeia, poezia lui Mircea Streinul, trăită pe plan transcedent, unde nu sunt nici bucle blonde, nici braţe calde sau reci, nici prea mulţi ochi albaştri, este o noutate ce nu se poate impune dela prima citire şi necesită îndelungată pregătire pentru creiarea unui contact rodnic. Lămurirea acestei chinuitoare întrebări presupune aci alt înţeles decât cel infiltrat în cultura noastră de materialism: *Moartea nu se învaţă în nici carte; | iată soare | cum cade în ceaţă — şi-i moarte, | deşi nu moare* | pag. 15. Nu este o atitudine maladivă, ceeace conta odată ca *mal de siècle*, ci o preocupare de cel mai înalt ordin etic al omului prea plin de taina existenţii sale: *Ma'nspăimânt uneori: Doamne a venit! şi nu mi-am luat toiagul, | cu nimic nu m'am pregătit.* | pag. 29.

Iar, însfârşit, când porneşte marea eliberare a spiritului şi sfârşeşte vieaţa trupul, fluer pentru cântec, motivul acesta al morţii, al întoarcerii omului în pământ, în organic, primeşte, în curgerea fără grabă a bocetelor de slavă pentru om, nu ştiu ce amploare de reexpoziţie simfonică.

Sufletul la-o parte sta, să privească | sub tăria împărătească, | trupul cum i-l 'mormânta. | pag. 89. (Una din cele mai autentice credinţe ale poporului îşi găseşte prilej de înaltă valorificare artistică).

L-au aşezat în mormânt, | pietrele să se primenească— | şi fruntea regească | nu s'a mai înfiorat de vânt. |

Logodnica spuse: | „Pământul l-a sărutat | şi lumina | inimii mele | s'a urcat | în mugurii stejarilor“. |

Fraţii de cruce spuseră: | Te-au cuminţit | zăpezile pe frunte, | ciobane pela cerbi deprins; | pădurile s'au depărtat şi'n locul lor | doar ochii ciutelor te-au nins | cu tristeţi | pag. 94.

... în fluierul muntenilor | depărtările te-audă, | aburul gurii tale | să cadă vânt | pe frunza udă | a dimineţii de pădure, | în pâcle — toamna —; suflete, | să te răsţiri | şi sângele | să-ţi curgă'n trandafiri, | biserică în 'nalturi să te urci | şi'n isvoare să doineşti | acum şi'ntotdeauna | sub cerul larg al ţării rumâneşti.“ pag. 95

Apoi au început | dealurile să-l pomenească | pe'nţelesul lor, | sunând din inima padurilor. | pag. 95.

Ar trebui să cităm toată partea a treia a poemului pentru a arăta tehnica lui nouă, care face ca toată confuzia neliniştii să fie prinsă într'o unitate perfectă a formei sale ternare şi să realizeze, pe deasupra anecdoticului, opera de artă. Dar comentarea şi explicarea acestui poem este o sarcină prea grea pentru umerii noştri. Ea aparţine viitorului, când se va fi creat — de asta sunt sigur — un mit Mircea Streinul, când pe mulţi din cei mari de azi îi va fi înghiţit timpul: *De mine răspund craii | cu vechime în carte, | până'n legendă, foarte departe.* pag. 86.

Călătoria omului se ancorează adânc în etnic, iar sbuciumul de transfigurare al generaţiei legionare îşi găseşte înalta lui semnificaţie de peste moarte, în versuri de cremene:

Armata de mâne | armata, care va muri mai frumos ca noi, | va ieşi înainte de luceafăr | la boiul sângelui, | iar noi vom privi, | limpezindu-ne de zi | ca nişte măguri | pag. 77.

LIVIU RUSU

---

*) *Lucian Blaga*, Filosofia stilului.

Maur Sfântul

Maur ieşi pe poarta de miază-zi şi luă calea pe care, cu cinci sute de ani mai înainte, Petru, înfricoşat, voise să se strecoare din Râmul asupritor. Dar pe Maur nu-l alunga asuprirea, ci scârba. In urmă-i era a prăbuşire. Patricienii îşi înecau în orgii rămăşiţele lâncede ale puterii. Tinerii scump înveşmântaţi, cu părul inelat şi lucios de uleiuri orientale, se plimbau blazaţi prin circuri urlătoare, îşi scăldau lenea trupului şi a minţii în băile de alabastru şi porfir, şi vânau desmerdările de aur ale curtezanelor bălae. Copleşiţi de urâtul sfârşitului de lume, unii colorau apele albastre ale termelor, cu bulbucarea roşie a sângelui lor, scurs din vinele deschise. Alţii mai căutau leac desnădejdii în filosofii păgâni, dar curând dădeau laoparte sulurile, cu desgust. Roma putredă, năpădită de viermuirea răsăriteană, se pleca slugarnică oricărui venetic înarmat cu fier sau cu argint. Puterea latină se descompunea sub furnicarul lacom al pripăşiţilor.

— „Mai porţi în tine o urmă de nădejde, Maure? Fugi de cetatea desfrânată, du-te şi caută mântuirea!"

Aşa i s'a năzărit într'o zi, şi acum păşea apăsat, cu sandale ferecate şi cu toiag vârtos.

— „Mă duc la bătrânul Benedict, să-i dau ascultare, îşi spunea Maur. El cunoaşte îndreptările". Benedict fusese şi el patrician crescut în Roma desfrâului. Fugise şi el odată în singurătate, la Subiaco, unde se deprinsese la viaţă de eremit, sub privigherea lui Romanus pustnicul. Apoi, dupăce vrednicia îl alesese stareţ între monahii din Vicovaro, el îi îndreptase spre cele mântuitoare cu atâta străşnicie, încât monahii răsculaţi au năzuit să-i facă sfârşit cu otravă. Văzând aşa, Benedict părăsise lavra şi coborîse mai spre miază-zi, în loc păgân, unde oamenii se închinau încă idolilor vechi. Acolo se oprise.

Pe un vârf de munte pripuros, unde se dărăpăna de vechime şi neîngrijire un templu uitat al lui Apol, a stat Benedict să dărâme păgânia şi să aşeze lăcaş credinţei celei drepte. Cu ajutorul lui Dumnezeu a ctitorit vestita mănăstire a Muntelui Cassin, pe când se numărau dela naşterea Mântuitorului nostru ani vre-o cinci sute douăzeci şi nouă. Acolo Benedict rândui părinteşte viaţa monahilor întru rugă, învăţătură şi munca braţelor, stând rânduiala aceea pildă întregii lumi creştineşti a apusului.

Maur, însetat de viaţă nouă, păşea cu grabă spre izvorul viu, unde Benedict păstorea în cinste de aproape zece ani. In colbul de aur toropit al amiezii, el opintea cu nădejde sandala, pe povârnişul împădurit cu stejari de plută şi cu pini umbritori. In sfârşit, bătu gâfâind în poarta ferecată.

— „Cine eşti?" fu întrebat. „Om bun, din Roma", răspunse. „Mai sunt în Roma oameni buni?" se miră fratele portar. „Nu sunt destul de buni nici aceia, de asta vin şi eu la părintele vostru", răspunse Maur cu umilinţă.

— „Eşti însetat şi flămând de drum?" întrebă economul cu blândeţe, „şi să-ţi dăm strae curate?"

— „Doresc merindea întăritoare a virtuţilor şi marea curăţenie a credinţei voastre", răspunse Maur. „Şi poftesc să mă înfăţişaţi îndată păstorului vostru Benedict."

*

Maur îngenunchie. Il apăsa privirea pătrunzătoare din obrazul brăzdat al lui Benedict. Cobori ochii şi grăi în şoaptă mărturisirea.

— „Mi-e sufletul bolnav şi traiul mă oboseşte. Să lupt pentru bine? Dar ce este binele? In Roma se spune că nimic nu e rău şi nimic nu e bine. Imi sunt povară bogăţiile şi eu însumi. Nu am credinţă, părinte, şi mă chinue că nu o am, o râvnesc, şi mă îndoesc de mine, o vreau şi n'am tărie s'o dobândesc... Află-mi lecuire, părinte Benedict, mă dau ţie cu mânile legate..."

Benedict privea cu milă vlăstarul firav cu ai cărui părinţi copilărise. Ei se scufundaseră în vâltoarea oraşului blestemat, şi acuma mlădiţa lor căuta lumină. Ii privea trupul trândav şi ochii găunoşi de veghe şi citea în paloarea feţii şovăirile sufletului chinuit.

— „Să-ţi dau suflet nou şi puternic? Tu însuţi îl poţi dobândi, numai să îndeplineşti fără cârtire voia Domnului şi porunca mea."

— „Iţi dau supunere deplină. Iată în mânile tale aşez viaţa şi netrebnica mea bogăţie, şi mă leg să rămân în ascultarea ta până la moarte."

Atunci, Benedict ridică dreapta spre văzduh şi, aşezând-o pe creştetul lui Maur, chemă asupra lui binecuvântarea cerească. Apoi, deodată, cuvântă hotărît:

— „Vezi, Maure, muntele cel de piatră fulgerată care astupă lumina soarelui dinspre răsărit? Să te încumeţi de zor a-l muta depe locul lui, către apus, căci aşa este voia Domnului."

Maur îşi lărgi mura ochilor a uimire, dar se închină fără cuvânt, lepădă pânzele albe ce-l acopereau şi, încins cu sac, purcese fără preget la muncă.

Ziua întâia cără abea o grămăjoară de pietre cât pumnii, ziua a doua urni bolovani cât dovleacul, iar apoi se împovără tot cu mai mari şi
mai grele, scrijelându-şi palmele
umerii de sarcina anevoioasă. Dar
cât creştea povara, pe atât se zo
venea trupul, tăbăcit cu sănătate
ploi, de vânturi şi de soare m
Uneori se abăteau asupra lui M
aburi de îndoială şi cumpene de
nădejde, încât dulceaţa vieţii trând
de odinioară, cu tot amarul rătăciri
răsărea mult plăcută amintirii s
Dar atuncea se străduia mai cr
din zori în amurg, până biruia sl
ciunea firii sale omeneşti, Şi aşa,
sila trupului, dobândea şi sufl
tărie nouă.

Trecură, astfel, săptămâni şi l
şi, într'un amurg îmbălsămat de a
rile primăverii, Maur se pomeni
mat la înfăţişare.

„Se împlineşte voia Celui de
ca să-ţi fie iertat prisosul muncii
leia, cuvântă Benedict. Dar iată
colo iazul cel stătut umple văzdu
cu duhoarea apelor sale; ai poru
să-l seci, dar nu cu găleata sau
ulciorul, ci împrăştiind gură cu g
udeala otrăvită."

Maur nu cârti nici cu întreb
nici cu răspuns, ci purcese îndată
lucru. Dar Benedict orândui sluji
să sece locul de zor în puterea no
încât, văzând Maur sporul, îşi în
cu minunare inima nesemeaţă şi
ţumitoare spre Dumnezeu şi nes
mutat căra apa cu gura. Iar când
fost locul uscat şi acoperit cu pân
negru de grădină, Benedict iarăş
aduse pe Maur la sine cuvân
du-i aşa:

„Iată-te Maure vânjos la
şi statornic la suflet, precum
vrut. Acum te desleg de ascult
averile ţi le întorc în stăpânire, d
şi fii fericit în lume."

Maur stătu pironit. Apoi îi înto
temător cuvântul:

„Oare nu mi-i hrăzit să-ţi
mulţumitor pentru inima nouă
mi-ai dat? Cum voiu putea vi
iarăşi în cetatea trândăviei şi a
frânărilor? Nu mă alunga cu aspri
Benedicte, dacă mă alli vrednic
învăţătura ta, ci dă-mi poruncă no

Benedict, cunoscând aşa cred
tare şi cugetul curat al lui Maur
rândui să pătrundă în cărţi învăţă
Domnului, ca să se împărtăşească
tainele cele mai adânci ale legii c
tineşti. Maur vieţui îndelungat în
chilioară goală de podoabă, dar p
de rugăciune şi credinţă fierbinte. A
i se pârgui cugetul pe calea bin
până când Benedict îi trecu pragu
solie nouă:

— „Te cunosc, Maure, deopot
cu mine în puterile minţii, iar în
trupului mă întreci cu mult, fiind
năr. Când se iveşte regină nouă, cea
trână pleacă din stup, să-şi dureze

CRONICI LITERARE

■ Oare duhul basmului n'a zis: „Eu sunt Dumnezeul pământului"? Şi, din pădurile cu abur de stejari, s'a auzit: „N'aude, n'a vede...". Iar munţii s'au răscolit şi-a răsărit soarele peste ogoarele inimii noastre! ■ In anul acela s'a strâns toată ţara. Luminile îi băteau drept în inimă, să-i crească mare întru dragostea lanurilor de grâu. ■ Dar voiu lăsa basmul şi voiu relua meseria asta, deloc invidiabilă, de cronicar literar. Cum să încep şi ce să spun? Ce trebuie să spun mai înţâiu? Şi cred că tot cu Bucovina asta ciobănească, de care mă simt indisolubil legat şi unde-mi am rostul, voiu începe. Spunând: peste toată neînţelegerea (sau peste prea puţina înţelegere), cu care suntem priviţi din alte părţi, cred într'un mare, într'un nou destin al Bucovinei noastre, de unde au pornit, înfruntând furtunile prostiei curente de-aiurea şi chiar de-aici, purul Mihai Eminescu şi încă unul, cu numele ascuns în fagii codreni ai Arboroasei. Bucovina asta, pe care noi, întâii, am reuşit s'o interpretăm prin temperamentul nostru de navigatori prin mările tuturor neliniştilor moderne, ia locul sfântului Ardeal în spiritualitatea rumânească. De aici, va porni şi o artă nouă, care, dărâmând mituri interesat întreţinute, va şti să înalţe — Doamne, ce minunată biserică! — un total imn pentru viaţa cea nouă. Dacă n'ar fi aşa, n'am mai lipi de pământ sau de stejari urechea, ca să-i auzim pe strămoşii noştri, adunându-se sub soarele de dincolo de veac. Poate veţi înţelege şi voi toate acestea. ■ Iată dece, crezând, totuşi mă întristez: am pornit mulţi, ca luceafărul de dimineaţă, la drum; amiaza de aur încă nu ne-a ajuns din urmă şi, cu toate acestea, mulţi au luat cale întoarsă în cărcă. Să nu fiu fals interpretat! tristeţea mea nu e pentru mine, pentru noi, ci pentru cei ce au căzut. Eu ştiu că numai printr'un miracol s'ar putea mântui. ■ I. Cerneanu, Filaret Ozar, Ionel Creţeanu, iată şi voi!.. Dece aţi tăcut, dece, cu toate jertfele, nu v'aţi continuat drumul? ■ O sforţare, Ghedeon Coca! Sau nu mai vrei să crezi în tine? ■ Dar ceilalţi? Oare semnul verde vă înfricoşează? Semnele sfinte îi înfricoşează numai pe diavoli, şi voi nu sunteţi diavoli! ■ Nu vreau să trec dintr'odată la lucruri, unde cuvântul n'ajunge, ci ar trebui şi harapnic împletit în opt. Deaceea, voiu însemna, acuma, cartea lui Radu Gyr, care — după cum puteţi uşor bănui — n'a apărut decât în editura autorului. Asta, fiincă poemele lui Radu Gyr cuprind, pentru fetiţa lui, grâul din toate hambarele cerului şi-ale pământului, adică o mulţime de frumuseţi, pe cari esteţii cu, fără sau dintre catedre nu le pot pricepe, căci scrobeala le-a trecut, dela guler, la creeri. Când Radu Gyr va publica şi baladele, poate şi minunatul poem dramatic, scris în colabarare cu N. Milcu, istoria literaturii noastre va înscrie, în răboajele ei destul de uscate, o prospeţime unică de ţărnă oltenească. ■ Aruncaţi la coş Cocii, Sebastienii, Blecherii, Călugării, Peltzii, Răcăciunii şi Adercii cu mână de beţivi ai scrisului şi căutaţi romanele eminesciene ale lui Cezar Petrescu. Veţi găsi acolo cea mai frumoasă reconstituire a Luceafărului. Şi când mă gândesc că un tont de Ilovici turna cele mai abjecte calomnii peste puterea de creaţie a lui Cezar Petrescu! ■ Celor, cari se străduiesc să ne facă boieri după tipicul prostiei lor, le răspundem că ne simţim foarte bine — adevăraţi! — ca ţărani. ■ Dupăce intuişem că lirica bucovineană va fi capabilă de cele mai mari înnoiri în afara hotarului ei strâmt, am spus că nu va fi departe nici timpul romanului bucovinean. Zorii se anunţaseră, acu doi-trei ani, cu adânci limpezimi. Ştiu că George Drumur duce planul unui roman al ţărănimii bucovinene. Cine se'ndoieşte, să recitească „Minunea" şi „Fratele". ■ Din numeroasele manuscrise, primite la redacţie, ne oprim la cele ale elevului Oprişan-Onceşteanu, din care reproducem — să-i fie îndemn întru stăruire — acest poem, intitulat „Saturn": *„Saturn ce-şi poartă pasul său prin timp, | A poposit mai ieri la poarta mea. | Şi în fiinţa lui de zeu purta | Puternicia vechiului Olimp. || Era bătrân, dar pasul lui viol | Suna bogat în ritmicul sonor | Şi devora în misticul omor | Pe fiii lui; şi'n fiii lui pe noi. || A poposit la poarta dela turn | | In care'nchid regatul meu de vis; | Şi a bătut; dar eu nu l-am deschis | Şi a murit la poarta mea, Saturn".* ■ Imi spunea dăunăzi un elev de liceu: „Avem un profesor, care se laudă c'o să ne mănânce fripţi la sfârşitul anului şcolar. Deşi învăţăm de ne crapă ochii, din 2 şi 3 nu ne mai scoate." Elevul acela era băiat de ţăran, cam sărăcuţ, dar curăţel, aşa cum sunt deprinşi de-acasă. Ce era să-i spun? Am trecut şi eu prin purgatorul liceului — şi, cu mici excepţii, vă asigur c'am trecut cu bine. Pe vremea mea, elevii se plângeau la fel. După câteva zile, însă, aflu că acelaş profesor, mergând dela liceul creştinesc, e foarte bun — „Joi wass für a simpatischer Mensch! — la alt liceu, mai puţin românesc. Să mă credeţi: Şloimală e superior lui Mihăiţă ori Ionică (Şloimală are 4 preparatori şi crăpăciune până peste urechi, iar Mihăiţă se usucă la lumânarea de seu, ca, la douăzeci şi nu ştiu câţi ani, să piară ca Ion Roşca, George Stratoiu (Doamne, ce iertător cu intelectualii lui erau ochii cuminţi de furnică ai lui George Stratoiu!) şi Dumitru Străchinariu. Şloimală va pleca la Paris, unde, te pomeneşti, face şi carieră gazetărească sau chiar literară, ca apoi, depe turnul Eiffel, să scuipe asupra odăjdiilor, cari sunt ţara noastră. ■ A apărut monumentala lucrare „Dialectica Naţionalismului" a d-lui Dr. N. Roşu. Vom reveni. ■ Dintre ultimele apariţii notăm: „Cara-Su" de I. Valerian şi „Huliganii" de Mircea Eliade. ■ G. Călinescu a pierdut restul de bunăcuviinţă, pe care i-l mai tolerau Pauker şi T. T. Beul cu şoşoni în creeri. Bine, G. Călinescu, nu ţi-i milă de gândul tău, de munca ta? Atunci dece le spurci? Poţi mărturisi cinstit că aberaţiile pe cari le înşiri în „Adevărul", exprimă într'adevăr concepţiile tale? E imposibil, căci, atunci, ai fi mai insuficient ca Madam Trei-Stele, patronul Matale direct. ■ Părea, până nu demult, că burghezia, romănească

---

locuinţă, şi pe cea nouă o lasă în domnia veche. Noi vom rândui pe puterile noastre, căci eu fiind slăbit de vreme, nu mă încumet a pleca să durez cu folos stup nou. Ci te încredinţez pe tine să te abaţi spre miazănoapte, unde stăpâneam odată pe Galii păgâni. Acolo oamenii hălăduesc în întuneric şi sălbătăcie. Mergi în Galia, tae păduri, deşteleneşte ogoare, înalţă lăcaşe, adună, păstrează şi înmulţeşte scrierile vechi şi răspândeşte în inimi blândeţea credinţei celei drepte, pe care ai cunoscut-o aici".

Maur sărută cucernic mâna care îl binecuvânta, în timp ce lacrimi, de părere de rău şi de bine, i se prelingeau pe obraji. Apoi, îndată, fără zăbavă, purcese la drum, ca să îndeplinească poruncă, prin care, cu har şi vrednicie, avea să dobândească numele de Sfânt.

Şi în anul patruzeci şi trei peste cinci sute dela Hristos, în aceeaş vreme în care Maur chema fierbinte ocrotirea cerească asupra mânăstirii celei noui, ridicată de dânsul la Glandifolia Andecavilor din Galia de mijloc, — într'o chilioară întunecoasă din cinovia Muntelui Cassin, se săvârşea din viaţă Benedict, tămăduitorul său trupesc şi luminătorul său sufletesc.

BARBU SLUŞANSCHI

ar agreia cultura în tot ce prezintă ea: literatură, filosofie, teologie şi ştiinţă. Oare? Căci, până azi, nimic din ce e cuvânt nobil n'a aflat sprijinul acestei mizerabile burghezii, în care prostia cea mai crasă îşi dă mâna nespălată cu ignoranţa cea mai ruşinoasă. Avem personalităţi (!), cari habar n'au de Ion Barbu, de Emil Cioran sau de noua generaţie ştiinţifică. Publicaţii de amploare vest-europeană zac sub totala indiferenţă a blegimii, care preferă şantanurile sau cârciumile cu mititei, azururilor pure ale unui Lucian Blaga. ■ Camaradul iconar Barbu Sluşanschi, care pregăteşte un substanţial volum de portrete morale, a ţinut o instructivă conferinţă despre „Curente de dreapta din Franţa" — conferinţă cu atât mai actuală, întrucât materialul discutat ne dă posibilitatea să găsim termeni de comparaţie cu situatia politică dela noi. Desvoltată, conferinţa camaradului nostru va fi predată revistei „Insemnări sociologice". ■ Vom repeta aici cuvintele bune, cari s'au scris într'un număr trecut despre „Deutsches Tagespost". Ziarul acesta lasă cu mult în urmă bălivernele diverselor fiţuici jidoveşti. Redactorii onestului ziar german depăşesc mediocritatea mercantilă, de altfel..., a scribilor dela nu ştiu ce porcărie de şantaj, prologată de atât de ruşinoasa vasalitate a anumitor personagii sinistre din localitate. ■ Va veni rândul să vorbim despre un poet bucovinean, care şi-a făcut, din poezia pastişată după idolii zilelor de odinioară, o situaţie politică, şi-l vom plesni peste botul obscen. ■ Un profesor din localitate, d. G. cavaler de Onciul, a ţinut o conferinţă, în care încerca să aducă vorba despre muzică. În definitiv, e frumos că d. cavaler de Onciul se ocupă cu muzica. În activitatea-i polisportivă, d-sa aduce o glorioIă oarecum nobilă prin contactul personal cu muzele. Dar, când d. G. cavaler de Onciul, ca să se scuture de nişte critice, cari i s'au adus de către un camarad al nostru, spune că nu există o muzică românească, lucrul nu e numai profund regretabil, ci şi condamnabil. În ce priveşte compoziţiile mult trâmbiţate în re bemol major de corul amicilor d sale..., ce să spunem? Doar atât: că omul ăsta n'a mai putut incasa un premiu oarecare, pe care, anul trecut, l-a incasat, totuşi (fiind, parabolând, chiorul în ţara orbilor; or, anul ăsta, d-sa s'a dovedit orb în ţara orbilor... şi premiul a rămas neacordat). Pasă-mi-te, cineva din comisie afirma că piesa muzicală a d-lui cav. de Onciul suferă de oarecare influenţă. Să trec la câteva reviste: Ogorul cam oscilează. N'ar fi rău ca părintele director să-i adauge o pagină literară. ■ In Ideea Naţională a lui N. N. Manolescu, îl re'ntâlnim pe Panait Nicolae. ■ Flori de crin îmi pare prea catolică pentru a fi românească. Iată ce le-am spune prietenilor de acolo: să rărească numărul paginilor, însă, în schimb, să'ndrăznească o editură! ■ Apare frumos, verde, Cuvântul Argeşului. Îl scriu G. Dumbrăveanu, Ioan Panciu, I. Diaconescu, şi alţii. ■ Oamenii de gust şi bunăvoinţă, cari sunt d-nii Laur Preda şi M. Gr. Constantinescu, dece nu introduc o pagină literară la Chemarea?

■ Pagini basarabene, sunt mai mult un magazin. Gala Galaction scrie câteva lucruri agreabile, însă fără nici un entusiasm; C. I. Şiclovanu o poezie cu „alei", „castani" şi o „pălărie mauve". Radu Boureanu alta, cu „insuli" (dela „Insull" sau dela „insulă"?); Al. Al. Leontescu şi Em. Bucuţa lucruri potrivite; B. Iordan o schiţă realistă, curat prinsă; Radu Gyr o miniatură graţioasă, — ceeace nu se poate spune despre Al. Cavarnali, V. Şuluţiu şi Delavardar; Octav Sargeţiu ştie să-şi spună sufletul, iar Iulian Vesper rotunjeşte o grea „Zidire", bătută de zori. Nimerit omagiul către Leon Donici. Mai sunt Vlaicu Bârnă, Constantin Stelian şi H. F. Costenco. Ceilalţi, să mai aştepte. ■ E. Jebeleanu îşi etalează stilul scalpat, plin de bolovani şi râme, în „Cuvântul liber".

MIRCEA STREINUL

■ Società Editrice di Novissima — Italien und Abessinien, Roma 1935. Italia duce o justificată propagandă în toată lumea pentru a demonstra dreptatea ei în conflictul italo-etiopean. In cartea aceasta se discută, cu date istorice şi sociale, problema. După ce se face istoricul Abisiniei, arătându-se că trei pătrimi din teritoriul ei sunt ţinuturi cucerite, că nu există o naţiune abesiniană, se insistă asupra nenumăratelor provocări abisiniene, în special după lupta dela Adua până în zilele noastre. O serie întreagă de clişee asupra justiţiei, sclavajului, şi sălbăticiei din Abisinia justifică intervenţia umană a Italiei. ■ G. C. Baravelli Univ. Prof. Rom. Das Letzte Bollwerk der Sklaverei. Abessinien. Roma 1935. Sub auspiciile aceleiaş societăţi, d-l G. Baravelli se ocupă în special de situaţia celor două milioane de sclavi din Abisinia. In Abisinia trăesc peste 50.000 de leproşi rătăcitori. Situaţia sanitară e sub toată critica. Autorul arată, în sfârşit, cum simpla nevoe de viaţă a Italiei e tratată ca imperialism tocmai de către imperialismul altor state. Cu date statistice se face raportul de calitate şi de cantitate între coloniile Italiei şi ale altor ţări, deducând obiectiv situaţia inegală şi de umilinţă a Italiei.

GEORGE MACRIN

MUZICALE

■ Există în Cernăuţi, la atelierel
F. R., o activitate culturală munc
rească, despre care puţini au a
dar care cunoaşte, acolo în subur
în serile cu şezători, îmbulzeala
cincisprezece sute de auditori. In
torul şi sufletul acestui cerc cult
muncitoresc — unde se citeşte G
direa — este d. inspector Ion Gog
un entuziast şi un cărturar. Ce
mai are, pe lingă bibliotecă, şi o se
muzicală condusă de d. inginer
muald Schaly şi se realizează aci,
bunăvoinţa şi dragostea de frumos
muncitorilor, lucruri foarte interesan
ca prestaţiune de artă chiar. La ulti
şezătoare a conferenţiat d. Pan Vi
rescu, despre necesitatea unui n
ideal românesc. Au urmat piese n
zicale, recitări şi dansuri naţiona
Asupra cercului cultural C. F. R. v
mai reveni cu atenţia cuvenită. ■
George Pavel a încercat să prezi
un program de concert popular,
care nu s'a exclus nici pe sine,
autor. Greutăţile ce întimpină
noi — fie din partea comandamentu
teatral, fie din partea publicului
mânesc — înjghebările simfoni
probabil că nu vor mai permite re
lizarea deplină a ciclului de conce
semnalat de noi. Din ultimul conc
amintim pe F. Cobilanschi, E.
riucov, L. Halip. S. Micinschi, E. D
binievici şi N. Dubinievici, cântăre
şi cântăreţi din lumea noastră mu
cală, cu al căror concurs s'ar put
înfăptui lucruri frumoase. Bine a fo
executată şi uvertura 1812 de Cea
covschi. ■ Tudor Flondor este a
asociaţia muzicală rămasă credincioa
patronului ei spiritual şi ca atare
menţine, onorabil, pe linia interpret
rilor de operetă românească bucov
neană. Moş Ciocârlan, compoziţie
Tudor Flondor, prezentată de d. Co
stantin Şandru, a fost o dovadă ev
dentă despre aceasta. A răscolit p
toţi interpreţii de acum jumătate
veac şi i-a adus la teatru pentru re
mintirea unor vremuri pe cari noi
greu le mai putem înţelege. Vor
având, poate, aceşti interpreţi şi aud
tori de odinioară rezervele lor pentr
felul cum s'au cântat rolurile, da
altceva importă. Linia de continuitat
a tradiţiei muzicale româneşti din Bu
covina păstrată, peste greutăţile zilelo
de azi, de către societatea Tudo
Flondor. Amintim dintre interpreţi p
Napoleon Scalat, Traian Oprişeanu
Costică Lupu, Vera Tarnavschi, Vasil
Niţuleac, Silvia Panciu, Vica Po
lianschi, Octavian Gherman, Octavia
Ştefureac, Traian Prodan. ■ D. Fran
Krzyzewschi ţine o serie de patr
conferinţe asupra ivirii şi desvoltări
instrumentelor muzicale, în cursu
lunii Februarie, la Societatea Filarmo-

nică. Insoţită de exemplificări, strădania aceasta este foarte interesantă. ■ In curând va apare, la Iconar, Costea, cor scris pentru voci de bărbaţi şi pian de Paul Constantinenscu. ■ A luat fiinţă la Bălţi, oraşul unde apare revista de cultură românească Cuget Moldovenesc, o societate muzicală a elevilor şi a elevelor şcoalelor secundare. Poartă numele lui Ciprian Porumbescu şi s'a născut din iniţiativa profesorului Victor Buta, care nădăjdueşte astfel o intensificare a acţiunii de răspândire a muzicii. Avem înaintea noastră statutele asociaţiei Ciprian Porumbescu, unică în felul ei în ceeace priveşte organizarea, pe cari le-am supune tuturor profesorilor de muzică, spre a trezi îndemn de înfăptuiri asemănătoare. Despre societatea Ciprian Porumbescu vom mai vorbi.

LIVIU RUSU

PLASTICE

■ Al V-lea salon de pictură al societăţii artiştilor şi amicilor artelor plastice din Bucovina, de-a cărui organizare s'a îngrijit cu atâta devotament d. prof. Vladimir Nichitovici, a cuprins destule sforţări lăudabile, ca să ne putem ocupa de el. Vrem, dela început, să ne arătăm regretul că pictorii noştri nu vor să abordeze compoziţia de proporţii. Publicul s'a săturat de mereu aceleaşi amurguri, mere şi alte mărunţişuri de astea. Trecând la catalogul expoziţiei, vom spune că d-na Jadviga Boronska n'are unitate. Dela dulcele „Liliac", până la „Bisericuţă", d-sa parcurge influenţa lui Tonitza („Intâile griji" şi „Copiii din V. Moldoviţei"), a lui Marius Bunescu („Portret" 12 şi „Portret" 13) şi a altora. „Ţărani" e o încercare apreciabilă, dar bunele intenţii se pierd în stângăcie şi'n ignoranţă anatomică (vezi oribila figură din dreapta, cu capul aproape cât pieptul, şi'nţepeneala de lemn a dansatorilor). „Biserică veche" o reabilitează pe d-na Boronska. D. Ioan Cărdeiu, după reclama care l-a precedat, credeam că e cel puţin un Şirato sau măcar Ioanid. Când colo... Nişte mere de cromolitografie şi o toamnă de actibild... „Zamca", o picta mai agreabil Mircea Tcaciuc. Poate că d. Cărdeiu are calităţi de sculptor. Aşa se spune... De d. C. Gheorghian ce să scriem? La fel despre d-nele Jadwiga Kochanowska, Elly Kunz şi Grete Kraus. D. Eusebie Lipeckyi expune un revoltător studiu pentru portretul Mitropolitului Nectarie. Nici o proporţie nu e păstrată, nici un simţ al culorilor. „Huţulă călare" e un atentat la ochii publicului. „Cap de studiu" 44, are calităţi. Pe cât de insuficiente sunt 47, 49 şi 50, pe atât de bun e „Dragoste" al d-nei Elenuţa Mănescu. Tabloul acesta ne-a impresionat şi putem prezice d-nei Mănescu carieră în arta plastică. D-nii Nicu Marciuc şi Emanuil Rainer nu depăşesc un ieftin obişnuit. D-na Irma Rosenstock are un imposibil „Cactee" şi-o frumoasă „Zi de vară", care o evidenţiază. D-na Maria Seleschi... D. Paul Verona nu merita proastele observaţii ale Blazianului dela „Adevărul literar". D. N. Wedenivschi, cu dexteritate în acvarelă. Foarte abil în „Autoportret", pe care-l aplaudăm. D. Vladimir Zagorodnicov ştiţi ce face? Trânteşte două degete de pastă pe pânză şi, pe urmă, o sgârie cu unghia. Snobii se extaziază şi spun că asta e primitivism. Noi susţinem că panglicarism de bâlciu sau şi mai rău. D. P. Machievici expune Scherenschnitte. D. Vladimir Nichitovici, tehnician migălos. 70 şi 80 i-ar putea fi achiziţionate de orice pinacotecă. D-na I Constantinovici-Hein: graţie, culoare. Un mare talent, dublat de inteligenţă. In concluzie: salonul se prezintă debil. Puţinele excepţii nu reuşesc să salveze mediocritatea incultă a atâtor expozanţi pretenţioşi. ■ Ne gândim la bisericile din Bucovina. Majoritatea lor e pictată îngrozitor. Zidurile sunt ornate cu icoane mâzgălite de mâni profanatoare. Oare n'ar fi timpul ca restaurarea lor să fie încredinţată unor talente cu reale cunoştinţe în arta dificilă a picturii bizantine?

MIRCEA STREINUL

CULTURALE

■ Duminecă, la 9 Februarie a. c., a vorbit în sala Teatrului Naţional cernăuţean, în cadrul ciclului de conferinţe organizat de cercul studenţesc Arboroasa, d. Dr. Nicolae Roşu. Subiectul conferinţei a fost: „Eminescu şi liberalismul". Calităţile de vorbitor şi înţelegător al lui Eminescu, ale d-lui Roşu, care, în ultimul timp, a fixat piatră de hotar între adevărata doctrină naţionalistă (Mihai Eminescu, Conta, Pârvan) şi între digresiunile teoretice ale falsificatorilor şi duşmanilor spiritului românesc, prin masiva sa operă „Dialetica Naţionalismului", nu au nevoe de confirmarea slovelor mele. Preocuparea rândurilor de faţă e tâlcuirea acestei descinderi în mijlocul tineretului cernăuţean. Tineretul universitar românesc, în general, este neunitar. O parte a acestui tineret a înţeles chemarea vremii şi adevăratul ei rost, incadrându-se organic spiritualităţii şi luptei legionare. Altă parte, dezertând din cauza lipsei de orientare şi educaţiei false, făcută sistematic de către clasa conducătoare, străină de interesele neamului, de pe frontul naţionalismului, este la remorca partidelor politice şi a democraţiei jidovite. Şi în sfârşit, a treia parte şi cea mai numeroasă! o constituie tineretul indiferent, negativ prin esenţă, incapabil de înţelegerea marilor probleme, care zguduie neamul rumânesc. Mulţumindu-se unii cu ronţăitul slovelor reci, între pereţii bibliotecii, ca nişte şoareci cari ştiu numai să ronţăie, alţii cu pierderea nopţilor prin crâşme şi baruri, unde, sub greutatea sticlelor de vin, încep să peroreze despre naţionalism pe struna ultimului hal de decadenţă omenească, sunt şi ei, în acest fel, duşmani ai naţionalismului românesc, constituind una din cauzele întârzierii victoriei. Duşmanilor naţionalismului le convine acest lucru. De altfel, tactica generală de luptă a democraţiei este tocmai demoralizarea şi coruperea tineretului, pentru a-l sustrage adevăratei lui misiuni de luptă naţionalistă, căci dela războı încoace, nici un politician n'a spus în umflatele discursuri de baricadă, ca tineretul să nu bea, să nu-şi piardă nopţile prin crâşme, dar fiecare din ei a documentat până la absurd că tineretul n'are ce căuta în politică. Nu politica lor (aceea, după ei e bună!), ci politica naţionalismului constructiv. Studenţimea legionară, conducătoare a vieţii studenţeşti, are de luptat cel mai mult, poate şi cel mai greu, cu această studenţime, care, prin felul de manifestare, se plasează în afara noţiunii de student. Totuşi duşmanii tineretului ştiu să arunce vina şi greşelile acestor elemente retardante şi periculoase naţionalismului, asupra întregului tineret constructiv şi, uneori, numai asupra lui, fiindcă dezertorii rămân mai departe necunoscuţi, să lupte pe viaţă şi pe moarte cu duşmănia poloboacelor cu vin şi drojdie, în noaptea pivniţelor de desfacere en-gros. Tineretul legionar, pe lângă nevoile de proprie educaţie şi de luptă jertfelnică, sub ploaia tuturor încercărilor de distrugere şi boicot material şi moral, se străduieşte să scoată şi restul studenţimii din mlaştina indiferenţei şi a desfrâului pentru a reda unitatea tineretului, încadrându-l doctrinei şi tacticei naţionaliste. In sprijinul acestei străduinţi, de câte ori se simte nevoia, tineretul cheamă conferenţiari şi doctrinari ai naţionalismului ca, aceştia, să-l sprijinească în lupta dusă cu perseverenţă. Intelectualitatea cernăuţeană a ascultat anul trecut cuvântul celor mai de seamă profesori şi doctrinari ai naţionalismului nou. Pe urma acestora a păşit şi d. Dr. Nicolae Roşu. Prin aceasta, se face strânsă legătura sufletească între tineret şi doctrinarii legionarismului. Se va trezi, poate, prin acest sistem de educaţie, cu un ceas mai degrabă, tineretul pierdut în indiferenţă şi pasivitate. Sub greutatea cuvântului românesc, rezultat al convingerii şi al răspunderii în faţa istoriei, se vor dărâma cu siguranţă şandramalele negativismului tineretului de care am vorbit.

V. I. POSTEUCĂ

REVISTE

■ Cititorii noştri au avut prilejul să constate în repeţite rânduri că bunăvoinţa noastră a fost mare — ba chiar excesivă. — faţă de publicaţiile **Cuvântul liber, Familia, Adevĕrul literar şi artistic, Magazinul, Viaţa Românească, Vremea, Gazeta Medicală** (în care diverse boli foarte puţin literare erau tratate extrem de poetic!). **Realitatea ilustrată** şi **Rebus**. In ultimul timp, însă, ele au devenit pur şi simplu ilizibile, aşa că nu mai face să ne ocupăm de ele. De unde, înainte, diversele anexe ale Paukerilor şi-ale Doneştilor de cea mai ţigănească speţă reuşeau să ne amuze prin giumbuşlicuri de circ nomad, — în prezent şi-au pierdut până şi această minoră calitate, scrisul lor devenind o imensă pată cenuşie, în care se svârcolesc, înecaţi pentru totdeauna, ca'ntr'o mlaştină de putreziciuni sodomice, nenorociţii hargaţi ai Mamonei pluricornute. Spaţiul destinat stigmatizaţilor dela **Cuvântul liber**, unde T. Teodorescu-Branişte s'a scufundat, spurcând astfel memoria vrednicului său tată, îl vom întrebuinţa pentru scopuri mai utile şi, în orice caz, mai puţin jenante. Şi, iată, trecem la...

■ ...ostra revistă **Orientări**, care poate servi de multe ori ca îndreptar publicaţiilor din Bucureşti. In ultimul număr (1, V), părintele C. R. Crişan, animatorul pubblicaţiei, scrie un frumos articol despre „Şcoala de mâne". Credem că Sfinţia-Sa va isbuti să ne dăruiască, până în cele din urmă, o impunătoare operă de îndrumări — de educaţie eroică, — dacă se poate spune aşa despre intenţiile autorului, al cărui loc ar fi la catedra unei universităţi. V. Hondrilă are o „Planetă moartă", în care se arată evoluat. O lectură mai deasă şi-o mai intensă trăire, l-ar ajuta, ca şi pe Gh. Popovici, V. Puşcaşu, J. Alexe şi C. Ştefăniu; B. Bayer (oare...?) şi B. Frunte semnează epigrame. Mihail Spiridonică publică o dare de seamă asupra „Luceafărului" de Cezar Petrescu. Paul Popescu, pe care-l prevăd bun critic, discută cu vioiciune câteva cărţi noi. ■ **Convorbiri literare**, condusă cu o surprinzătoare tinereţă de profesorul Al. Tzigara-Samurcaş şi de Constantin-Stelian, întruneşte în No. 9—12 (LXVIII) colaborări de înaltă ţinută. Se discută cu pricepere personalitatea atât de complexă a Reginei Maria şi i se reproduc unele poeme în proză. Radu Gyr semnează o baladă (o baladă de Radu Gyr!), din care binoclăm aceste stele de primă mărime: *Dar în plaiul rugăciunii, — sloi de cer şi de podoabă | creşte pe aiazma lunii | ctitorie basarabă.* N. Roşu, care va forma subiectul unui articol special în unul din viitoarele numere ale Iconarului, scrie despre „Kant şi Filiaţiunea Revoluţionară". Va trebui să mai semnalăm: Cezar Petrescu, Anton Balotă şi debutul promiţător al lui Dan Bălteanu. O cronică bogată de Sandu Tzigara-Samurcaş, Radu Gyr, Constantin-Stelian, N. Roşu, Z. Milcovici, Fr. Şirato şi Radu Gyr încheie somptuosul număr al întineritelor **Convorbiri literare**. ■ **Revista de pedagogie**, de sub conducerea scriitorului C. Narly, apreciat de N. Iorga, ne interesează prin articolul sintetic al d-lui prof. univ. Traian Brăileanu, util al d-lui prof. Gr. Raţiu, divers al d-lui D. Rusceac şi cel plin de date puţin cunoscute şi încleştat într'o frumoasă aparatură ştiinţifică al d-lui prof. univ. Simeon Reli. D. P. N. Apolzan publică un articol potrivit, deşi gazetăresc, mai potrivit într'un ziar de partid decât în erudita **Revistă de pedagogie**. In aceeaşi rubrică a „Politicii şcolare", d-l C. Popescu. La cronică, vioiu, dar şi cu explicabilă bunăvoinţă, d. T. Galan. Totuşi: ce e pedagogia? Şi, dacă este o pedagogie, care e marea ei eroare? ■ No. 123 al **Pământului** se deschide cu un pamflet susţinut al lui Jean G. Vasiliu. Continuă cu M. Braleş, V. Spiridonică, al cărui volum de versuri nu ştim dece nu l-am primit, George Vaida, D. Teohari, L. S. Belcin şi E. Cialic, directorul revistei. Teodor Răşcanu, care, deşi a îndurat destule umilinţi din partea alcalayului Ocneanu, nu încetează să se extazieze în faţa Moişulicilor autohtonizaţi, cu sila, are o scrisoare interesantă. O întrebare: cum se împacă Ion Aurel Manolescu, robotul „Cruciadei", cu vis-à-vis-ul său: Em. Pauker, ale cărui urechi de catâr şi buze suspecte rânjesc (da-da! până şi urechile îi rânjesc lui Pauker!) ■ **Munca literară** (27, IV), veghiată de poetul Ioan Georgescu, despre care au avut prilejul plăcut să vorbim de multe ori, aduce poeţii: Nuşi Tulliu, Radu Boureanu, George Gregorian, Al Bibescu, Dem. Păssărescu (! cu doi de „s"...), Gabriel Drăgan şi George Şoimu. Poezii, nici bune, nici proaste. Unde e, oare, viaţa acestor poeţi? Proză de: Octav Dessilă, V. Hălmu şi Victor Brătulescu (un minunat subiect ratat, vrednic de Damian-Stănoiul de odinioară). Documentare, critice, note: A. Davidescu, Caterina Popovici, Iul. Gurgea, Paul I. Papadopol (bine intenţionat, însă...), Nic. Rădulescu, A. Nour, C. Bradu, V. Odobeşteanu şi C. D. Pantazescu. ■ **Reporter**. Uf! ■ La atât de învrednicita **Revistă a Fundaţiilor Regale**, sunt tari şi mari Camil Petrescu (în 1930 eram singurii lui admiratori, dar, de atunci, lucrurile s'au schimbat şi Camil Petrescu a devenit adulat şi tămâiat cu o insistenţă destul de ruşinoasă, aşa că ne renegăm atitudinea...) şi Şerban Cioculescu, un om foarte amabil şi diplomat. Pariem că, într'o bună zi, cuvântul nostru o să-i cam supere pe cei ce trag sforile în nobila iniţiativă a M. S. Regelui. Şi cuvântul nostru o să-i silească pe Răcăciunii toleraţi acolo să-şi ia tălpăşiţa. Nota asta ar putea fi citită cu folos şi de d. Cicerone Teodorescu (cu sau fără „h"), care ne-a asigurat că-l iubeşte pe legionari etc.... ■ La Turnu-Măgurele apar nişte **Daruri**. Băieţii scriu şi cronici amabile. In una din ele d. prof. T. Brăileanu e trecut în rândurile tinerilor Mircea Streinul, Teofil Lianu şi mai ştim noi cine. Apoi deh!, băieţii din Turnu-Măgurele ar trebui să mai citească vre-o enciclopedie ceva, de unde ar învăţa că d. prof. T. Brăileanu e cel mai mare sociolog român, şi serios!, de loc coleg cu Mircea Streinul, care mai va până la doctorat şi catedră universitară... honoris causa! ■ **Insemnări** dela Mizil, scrisă de un G. D. Rancă, dacă memoria nu ne înşeală, are ce are

cu noi. Şi dă-i în sus, şi dă-i în jos, că Mi
Streinul e foarte mare poet, că nu e poet,
e genial, că nu e genial... Numai că
stul (cum să-i spun altfel?) începe să ne
funde dela o vreme cu Vladimir Streinu,
nici măcar neam nu e cu noi. De aci să
comedie! Vladimir Streinu a devenit, p
noapte, el, care a scris unul din cele mai
moase versuri din literatura română cont
porană („...*salt lin albind sub lună cavalin*
pe rând: tâmpit, agramat etc. G. D. Rânc
schimbat porecla în Brâncă, adică'n ren
(ăsta-i umor sec, băiete — era să zic secu
■ Din America (S. U.) ne vine **Foaia Pop
lui**. Ne bucură viaţa unei reviste româr
peste Atlantic. ■ **Era nouă** se numeşte
vista scatologului N. D. Cocea. Deşi mai
tenţioasă ca „Adevĕrul literar", e tot atât
mediocră. Oricâtă bunăvoinţă am avea, nu
tem desprinde nimic din Gbiţăioneştii, P
păunii, Sahiii, Năvodarii şi Rosenbergii **Ere**
■ **Lanuri** şi-a occidentalizat formatul. C
borează: Ion Moldoveanu, Ştefan Baciu, Ge
Popă, G. Celarianu, D. Moraru, Teofil Li
M. Axente, N. Rusu, G. Vaida, T. Chiru şi
Copilu-Cheatră (care cam dă cu pietre'n
muri la cronici). Revista strecoară şi unele
gini mai slabe (şi tributare subsemnatu
■ **Răboj**... hm! hm! Ad. Mogâldea şi
Vida (poezii), M. N. Georgescu, I. Vas
inutilul Mircea Eliade (care calicea, deşi
venituri enorme, un premiu la S. S. R.!),
ton Holban (despre care un distins scriitor
gazetar din Bucureşti îmi demonstra că „Ioa
e cea mai tâmpită — verbal! — carte ro
nească) şi C. Rădulescu-Motru, care e ruşi
de neinformat în mişcarea studenţea
■ **Pasărea Albastră**, cu excepţia teatrului
tivat în fiecare lună, rămâne neinteresantă —
fel de toloacă, unde se cociolesc toate oil
ţapii. ■ **Pagini literare** continuă să impre
neze prin vastitatea şi fericita varietate a
materialului. T. Murăşanu, Beniuc, Yvo
Rossignon şi aproape toţi ceilalţi — dau
culme de publicistică regională. ■ **Creşti
Ortodox** — iată o publicaţie a Episcopului
mare râvnă: Vartolomeiu. ■ In **Frontul**, d
L. A. Caragea, emite păreri naţionaliste c
prea proprii.

M.

REDACŢIONALE

■ Cărţile, revistele şi manuscrisele se v
trimite pe adresa camaradului prof. Liviu Ru
în Cernăuţi, str. Eminescu, 15. ■ Secretaria
de redacţie al revistei noastre e făcut de
maradul Mircea Streinul. ■ Nu recenzăm
cât cărţile şi revistele primite în triplu exe
plar la redacţie. ■ In decursul acestei lu
va apare, în colecţia noastră, volumul „Solstiţi
poeme de George Drumur, cu cinci gravuri
linoleum de Rudolf Rybiczka. ■ In numă
viitor vom recenza toate cărţile primite la
dacţie. ■ Numărul viitor al revistei noast
va fi închinat poeziei româneşti. ■ Abon
mentul anual la ICONAR e de Lei 60.

Tipografia „Mitropolitul Silvestru"
Cernăuţi, Piaţa Unirii No. 3 (Palatul Naţiona